

Berezovič, Elena L.

О юбилее Светланы Михайловны Толстой

Etnolingwistyka 21, 327-328

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

О юбилее Светланы Михайловны Толстой

14 декабря 2008 г. друзья и коллеги поздравляли с юбилеем Светлану Михайловну Толстую. В России и во всем славянском мире высоко ценятся ее выдающиеся работы в области славистики, славянской этнолингвистики, структурной лингвистики, фольклористики. 16 декабря 2008 г. в Институте славяноведения Российской академии наук, в котором Светлана Михайловна проработала более 40 лет, прошел юбилейный вечер. В нем участвовали ближайшие коллеги Светланы Михайловны – члены возглавляемого ею сектора этнолингвистики и фольклора этого института (Т. А. Агапкина, О. В. Белова, Л. Н. Виноградова, А. В. Гура, А. А. Плотникова, О. В. Трефилова, Е. С. Узенева, О. В. Чеха), а также администрация института и сотрудники других его секторов – специалисты по славянской истории, культурологи, литературе (О. А. Акимова, В. А. Дыбо, Н. В. Злыднева, А. Ф. Журавлев, Н. М. Куренная, К. В. Никифоров, Т. М. Николаева, В. Я. Петрухин, И. А. Седакова, Б. Н. Флоря, Т. В. Цивьян, А. Л. Шемякин, С. А. Шерлаимова и др.). Пришли поздравить юбиляра коллеги из других академических и учебных заведений Москвы – Института русского языка им. В. В. Виноградова (Ю. Д. Апресян, В. М. Живов, А. М. Молдован), Московского государственного университета (Е. И. Якушкина, О. А. Седакова), Института языкознания (С. Е. Никитина), Института искусствознания (О. А. Пашина) и др. Прибыли коллеги из других городов России и зарубежья – Санкт-Петербурга (Н. Н. Казанский), Минска (Н. П. Антропов), Екатеринбурга (Е. Л. Березович, Ю. А. Кривошапова,

К. В. Пьянкова). Праздник прошел в теплой неформальной обстановке. Были зачитаны «заочные» приветствия юбиляру от коллег из Сербии, Чешской Республики, Болгарии, Польши и др.

На вечере юбиляру был преподнесен сборник, в который вошли тексты различных жанров – аналитические обзоры научной и научно-организационной деятельности С. М. Толстой, библиография ее трудов, дружеские послания, воспоминания о совместной работе: Об ученом и личном: Юбилейные приношения Светлане Михайловне Толстой. М.: «Индрик», 2008. Авторы сборника представляют разные города и страны: Н. П. Антропов (Минск), Ю. Д. Апресян (Москва), Е. Бартмицкий (Люблин), Е. Л. Березович (Екатеринбург), Ж. Ж. Варбот (Москва), П. Е. Гриценко (Киев), Ф. Д. Климчук (Минск), В. М. Мокиенко (Санкт-Петербург–Грефсвальд), А. М. Молдован (Москва), С. Е. Никитина (Москва), Т. М. Николаева (Москва), О. А. Пашина (Москва), В. Я. Петрухин (Москва), Х. Поповска-Таборска (Варшава), Л. Раденкович (Белград), Л. А. Софронова (Москва), А. А. и А. В. Тарасевы (Белград), Ф. Д. Цыхун (Минск), А. В. Юдин (Гент–Одесса), Е. И. Якушкина (Москва), коллеги и др.

Был представлен еще один сборник, посвященный этому юбилею. В него вошли научные статьи коллег С. М. Толстой, затрагивающие близкие юбиляру области науки, – этнолингвистику, этимологию и семантическую реконструкцию, семантику, фольклористику: *Етнолингвистичка проучавања српског и других словенских језика: У част академика Светлане Толстој / Ур. П. Пипер, Љ. Раденковић. Београд: САНУ, 2008.* Авторами стали: Т. А. Агапкина (Москва), Е. Анастасова (София), Н. П. Антропов

(Минск), А. К. Байбурин (Санкти-Петербург), Е. Бартминский (Польша), О. Белова и В. Петрухин (Москва), Е. Л. Березович и К. В. Пьянкова (Санкт-Петербург), М. Беллетич (Белград), Ж. Ж. Варбот (Москва), Л. Н. Виноградова (Москва), Т. В. Володина (Минск), Я. Гркович-Мейджор (Нови Сад), А. В. Гура (Москва), Н. И. Зубов (Одесса), М. Ивич (Белград), Г. И. Кабакова (Париж), А. Кречмер (Бохум–Вена), А. Лома (Белград), М. Менцей (Любляна), Н. Михайлов (Удине), Д. М. Младенова (София), О. М. Младенова (Калгари), А. Б Мороз (Москва), С. Небжеговска-Бартминьска

(Люблин), П. Пипер (Белград), П. Плас (Гент), А. А. Плотнокова (Москва), Л. Раденкович (Белград), М. Радованович (Нови Сад), И. А. Седакова (Москва), А. Л. Топорков (Москва), А. Т. Хроленко (Курск), Т. В. Цивьян (Москва), Е. И. Якушкина (Москва), И. Янышкова (Брно).

Кроме того, поздравительные статьи и подборки научных текстов, посвященных юбилею С. М. Толстой, были опубликованы в журналах «Живая старина» (2008, № 4) и «Славяноведение» (2008, № 6).

Елена Л. Березович

DOKTORAT HONORIS CAUSA DLA PROFESOR IRENY BAJEROWEJ

4 grudnia 2008 roku w Katowicach odbyła się uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Śląskiego profesor Irenie Bajerowej. Decyzję o przyznaniu Irenie Bajerowej tego tytułu senat uczelni podjął 22 stycznia 2008 roku, honorując „wybitnego badacza dziejów języka polskiego, współorganizatorkę katowickiej polonistyki, długoletniego profesora Uniwersytetu Śląskiego, doskonałego dydaktyka i wychowawcę pokoleń studentów, krzewicielkę idei miłości do języka i ziemi ojczystej jako wartości podstawowych, niezłomną patriotkę walczącą o wolność ojczyzny i prawa człowieka”. Promotorem przewodu doktorskiego był dr hab. Jacek Warchała, Dyrektor Instytutu Języka Polskiego UŚ, a recenzentami: prof. prof. Bogusław Dunaj, Krystyna Kleszczowa, Janusz Siatkowski. Laudacja, recenzje przewodu, bibliografia prac Ireny Bajerowej za lata 1955–2007 zostały opublikowane w okolicznościowej broszurze. Zamieszczono w niej też wspomnienia współpracowników i uczniów Ireny Bajerowej, kalendarium jej życia i twórczości oraz szkic polemiczny Doktorowanej: *Czy językoznawcy są potrzebni?*

W dniu poprzedzającym uroczystość w Instytucie Języka Polskiego UŚ odbyła się kon-

ferencja, podczas której Danuta Ostaszewska (UŚ), Stanisław Dubisz (UW), Stanisław Borawski (UZ) wygłosili referaty prezentujące sylwetkę naukową Ireny Bajerowej, kreśląc m.in. charakterystyczne zręby stworzonej przez nią strukturalnej metody diachronicznych badań języka. W komunikatach mówiono o zasługach Ireny Bajerowej dla szkoły, w tym o nowatorstwie *Języka ojczystego. Podręcznika gramatyki języka polskiego dla klasy VIII* (1966) – Helena Synowiec; o jej badaniach języka religijnego i pracy w Komisji Języka Religijnego – Joanna Sobczykowa; o prowadzeniu przez nią zespołu opracowującego temat *Język polski czasu II wojny światowej* – Aleksandra Niewiara.

Ponad 60 lat działalności naukowej i dydaktycznej Irena Bajerowa poświęciła pracy w Uniwersytecie Jagiellońskim (1945–1946; 1950–1955); Wyższej Szkole Pedagogicznej w Katowicach (1955–1968), Uniwersytecie Śląskim (1968–1996) i Wyższej Szkole Języków Obcych i Ekonomii w Częstochowie (1996–2002). W Uniwersytecie Śląskim stworzyła ona prężny ośrodek historycznojęzykowy jako kierownik Zakładu Historii Języka Polskiego, a przede wszystkim jako bezwzględny autorytet naukowy i moralny. Irena Bajerowa była i jest członkiem licznych towarzystw naukowych, m.in. Polskiej Akademii Umiejętności, Komitetu Słowianoznawstwa i Komitetu Językoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, Rady Ję-